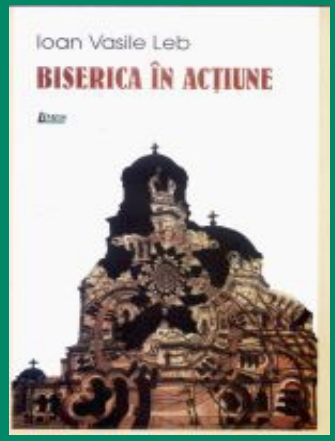

PETRU MOLDOVAN

M.A. in Culture and Communication, Babes-Bolyai University

Ioan Vasile Leb, *Biserica în actiune*, Ed. Limes, Cluj-Napoca, 2001

"Biserica în actiune" trateaza probleme de interes general bisericesc, ca si o serie de aspecte ale Istoriei Bisericii Ortodoxe Române.

Ioan Vasile Leb evidentiaza ca istoria termenilor "schisma" si "schismatici" releva ca acestia nu aveau legatura cu ereticul. Ei aveau în vedere despartirea de trunchiul comun al Bisericii din punct de vedere strict administrativ, canonic, organizatoric –ramînînd ca atunci cînd conditiile vor fi îndeplinite, sa se refaca unitatea credintei. Vina Schismei a fost "plimbata" între latini si greci. Ruptura pare sa se datoreze unui proces de dezvoltare istorica diferita a celor doua parti ale lumii crestine, precum si ajutorului dat de împaratii apuseni papei, ceea ce a dus la cresterea puterii acestuia, permitîndu-i si oferindu-i posibilitati de a se opune bizantinilor. Deosebirile între lumea rasariteana si cea apuseana se vor accentua tot mai mult atît sub raport cultural-religios, cît si sub aspect politic.

Studiul parintelui profesor Ioan Vasile Leb are menirea, didactica, de a introduce cititorul în lumea zbuciumata a Evului mediu si de a reface firul istoric al conceptiei privitoare la schisma.

O parte importanta a cartii îsi propune creionarea portretului uneia dintre personalitatile controversate ale istoriei, respectiv Marcu Eugenicul (1381(2)-1444), unul dintre cei mai înversunati combatanti din timpul încercarii de refacere a unitatii crestine din cadrul conciliului de la Ferrara-Florenta (1438-1439). Este evidentiat faptul ca acest personaj important al bisericii rasaritene, contestat cu vehementa de catre catolici, declarat sfînt de partea rasariteana, a fost de-a lungul veacurilor uneori în primul plan al dezbaterilor, iar alteori într-o uitare aproape totala. Judecata în contextul eforturilor ecumenice de azi, personalitatea acestuia revine în actualitate, iar prin studiul sau, Ioan Vasile Leb încearca sa pledeze pentru tratarea lui Marcu Eugenicul la adevarata sa valoare. Prin activitatea sa, Marcu Eugenicul ni se înfatiseaza ca un om deschis dialogului. Actiunile sale au vizat binele Bisericii întregi, dorind restabilirea si marturisirea comuniunii de credinta cu Biserica apuseana.

Miezul problematicii urmarite de autor se rasfrînge în cea mai mare parte a volumului asupra actiunii Bisericii Ortodoxe Române de-a lungul timpului. Dintre acestea, putem aminti cîteva secvente. Preotimea ortodoxa româna a contribuit la realizarea Unirii de la 1859, prin întarirea si dezvoltarea sentimentelor si atitudinilor unioniste, devenind astfel propagatori activi ai unirii. De asemenea, "Gazeta Transilvaniei", în contextul anului 1877, în timpul razboiului de independenta, a relatat evenimentele de pe cîmpul de lupta. Aceasta publicatie, condusa de Iacob Muresanu, este prezentata ca fiind martora a cuceririi independentei, dar în acelasi timp si o participanta activa la desfasurarea evenimentelor.

Urmarind ecourile Unirii de la 1918 în presa de limba germana din Transilvania, Ioan Vasile Leb releva modul de angajare al celorlalte nationalitati care locuiau pe acelasi pamînt românesc. Datorita faptului ca suporta aceleasi greutati ca si românii, populatia germana a fost determinata sa se apropie de români în vederea luptei comune pentru mentinerea identitatii de neam a fiecarui popor, în special în perioada stapînirii austro-ungare, datorita faptului ca politica acesteia de maghiarizare era îndreptata atît împotriva românilor, cît si împotriva populatiei germane. Prin recunoasterea hotarîrilor de la Alba-Iulia de catre Conferinta de pace de la Paris, precum si ca urmare a adeziunii populatiei sasesti, s-a constituit fundamentul pe care s-a cladit noua viata a populatiei germane din România. În mijlocul acelorasi evenimente, preotimea ortodoxa s-a aflat în primele rînduri pentru obtinerea de drepturi pentru cei pastoriti. Centrele bisericesti au avut o activitate intensa în solicitarea unei atitudini oficiale fata de evenimentele premergatoare Unirii de la 1918.

Ioan Vasile Leb prezinta, de asemenea, una din temele fundamentale ale gîndirii parintelui Dumitru Staniloae, respectiv rolul Bisericii Ortodoxe Române în formarea si mentinerea neamului. Îmbinarea dintre ortodoxie si românism devine posibila pentru Dumitru Staniloae deoarece ortodoxismul se defineste ca o matrice pentru viata normala si un ajutor dumnezeiesc prin dogma si har. Dogmele s-au întiparit în etnicul românesc în mod profund. Astfel, în viziunea lui Staniloae, etnicul românesc are ortodoxia ca dimensiune intrinseca a trairii religioase, aceasta fiind tipul de religiozitate ce poarta amprenta românismului. Potrivit parintelui Dumitru Staniloae, ortodoxia vorbeste despre o unitate în diversitate, în care fiecare neam îsi adînceste propria contributie la îmbogatirea patrimoniului spiritual al omenirii.

Pentru distinsul cercetator al istoriei bisericii nationale si universale, într-o Europa unita, Biserica are datoria de a contribui la eliminarea atrocitatilor cotidiene, printr-o angajare activa în toate domeniile vietii umane. Biserica ortodoxa este prezentata drept o alternativa pentru viitorul omenirii, prin libertatea pe care o confera organizarea ei sinodala, unde co-responsabilitatea are la baza exprimarea unitatii crestine autentice.